ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΤΑ
ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ Φρ. Χρ. 15

Τιμή Φύλλου
10 λεπτά 10

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΑΣ
—ΥΠΟ ΤΩΝ ΦΕΡΩΝ.

ΕΤΟΣ Α'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 3 Αὐγούστου 1903. | ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Οἰκονόμου ἀριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 54

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΟΙ ΔΥΟ ΠΡΩΤΕΣ ΗΡΩΙΔΕΣ ΤΗΣ ΡΩΜΗΟΣΥΝΗΣ

Μόλις καλοκάθισε ὁ Μεχμέτης στοῦ Παλαιολόγου τὸ θρόνο, μόλις ἔστησε τὸ Κράτος του στοῦ παλιοῦ μας οὐρανοῦ τὰ χαλάσματα, κ' ἀμέσως τονέ χαιρέτησε ὁ ρωμαϊκος ὁ ἡρωϊσμός. Δεν ἤρθε ὰν καὶ μὲ μεγάλη ὁρμὴ στὴν ἀρχή. Δέν τὸν πλημμύρισε τὸ ρημαγμένο μας τόπο. Ἔμεινε μάλιστα ἔρμος ὁ τόπος, ἔμεινε κουφὸς κι ἄλαλος καὶ τρομαγμένος ὡς ὅλοι αἰῶνες, ἂν ὄχι καὶ τρεῖς. Στοῦ Μεχμέτη τὸ ὅρμο ἀπάνω ὅμως φανερώθηκανε ὅλοι περιστατικὰ ποὺ λές κ' εἶχε νόημα ἡ φανέρωσή τους. Νόημα ποὺ ἔπρεπε νὰ τὸν κάμῃ νὰ κοντοσταθῇ τὸ Μεχμέτη κοὶ νὰ καλοσυλλογιστῇ. Τὸ συλλογιστηκε ἄραγες; Δὲ μᾶς λέγει ἡ ἱστορία. Ὁ κοινὸς νοῦς ὅμως μπορεῖ νὰ μᾶς τὸ πῇ σήμερα, πὼς ἔθνος ποὺ μέσα ἀπὸ τέτοια φίμαξη μπορεῖ νὰ βγάλῃ ἐξαφνα δυὸ **Ἡρωΐδες**, τέτοιο ἔθνος χρειάζεται προσοχὴ ἂν εἶσαι τύραννός του, κρύβει ἐλπίδες βαθιὲς καὶ μεγάλες ἂν εἶσαι παιδί του. Πολὺ μάλιστα βαθιὲς ἐλπίδες, ἀφοῦ πέρασαν αἰῶνες γιὰ νὰ βλαστήσουν, κ' ἴσως ἴσως ἀκόμα δὲν καλοβλάστησαν.

Ρωμιοπούλες μου, ἐσεῖς τὴν ἔχετε αὐτὴ τὴν τιμή. Γυναῖκες εἶταν ἐκεῖνες ποὺ τοῦ πρωτόειπαν τοῦ τυράννου τί τὸν περίμενε, καὶ τί πρέπει νὰ τὸν προσμένῃ ἀκόμα. Ἀπὸ τὴν Τραπεζοῦντα εἶταν ἡ μιά, καὶ βασίλισσα. Ἀπὸ τὴ Λῆμνο ἡ ἄλλη, ἁπλῆ νησιώτισσα. Ἡ πρώτη, πρωταγωνίστρια στὸ μαρτύριο, στὴν καρτερία καὶ στὴν ἀπόφαση. Ἡ ἄλλη, στὸ σπαθὶ καὶ στὸν πόλεμο. Ἡρωΐδες κ' οἱ δυό τους.

Ἅμα ἔπεσε ἡ Πόλη, ἕνα φύσημα ἔδωνε νὰ ρίξῃ καὶ τὴν Τραπεζοῦντα. Φύσησε λοιπὸν ὁ Μεχμέτης, καὶ ριζοκόπηκε ἡ Βυζαντινὴ ἐκείνη παραφυάδα. Ἔστειλε μήνυμα τοῦ βασιλέα τοῦ Δαβὶδ πῶς ἂν παραδοθῇ δίχως πόλεμο θὰ τοῦ χαρίσῃ τὴ ζωή, θὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ χαίρεται καὶ τὸ εἶναι του. Κ' ἔτσι παραδόθηκε ἡ Τραπεζοῦντα δίχως πόλεμο. Βασιλόπουλα ἕνας ἀδερφός, ὁ Ἀλέξης, κ' ἕνος ἀνεψιὸς τοῦ Δαβὶδ κουβαλιοῦνται στὴ Ρωμοιυνία καὶ κλειοῦνται σ' ἕναν πύργο μέσα νὰ χαίρουνται τὰ καλά τους. Οἱ θησαυροὶ ὅμως ἐκεῖνοι τονὲ γαργάλιζαν τὸ Μεχμέτη. Κι ἀφορμὴ πῶς ὁ Δαβὶδ ἐστέλνε μυστικὰ γράμματα τοῦ βασιλέα τῆς Περσίας, προστάζει ὁ Σουλτάνος νὰ κοποῦν ὅλοι τους. Δαβίδ, Ἀλέξης, βασιλόπουλα, ὅλοι πάστρα, καὶ μήτ' αὐτὸ μονάχα, παρὰ ψυχὴ νὰ μὴν τολμήσῃ νὰ σιμώσῃ τὰ λείψανα, μόνε νὰ μείνουνε στὰ ὄρνια καὶ στοὺς σκύλους.

Τότες πρόβαλε ἡ πρώτη μας Ἡρωΐδα, ἡ Ἀντιγόνη μαζὶ καὶ Νιόβη. Τότες εἶναι ποὺ ἡ Ἑλένη ἡ Καντακουζινή, ἀψηφῶντας φοβέρες καὶ προσταγές, μὲ τρίχινο φόρεμα ντυμένη, μὲ σκαφτήρι στὸ βασιλικό της τὸ χέρι, πῆγε στὸν τόπο ποὺ κοιτουνταν οἱ νεκροί, ἔσκαψε μονάχη της ἕνα καὶ μεγάλο λάκκο, φρόντιζε σκάφτοντας νὰ διώχνῃ τὰ ὄρνια ἀπὸ τὰ λείψανα, καὶ ἀν πλάκωσε νύχτα, τάθαψε καὶ τὰ μυρολόγησε στὸ σκοτάδι.

Δὲν πέρασε πολὺς καιρός, καὶ τοὺς ἀκολούθησε κ' ἐκείνη στὸν τάφο, ἀπὸ τὴ θλίψη φαρμακωμένη.

Δεκατρία χρόνια κατόπι (1475), ἄλλο θαυμαστάρικο ἀστέρι προβάλαινε ἀπὸ τὴ Λῆμνο, καὶ ξελάμπει, καὶ φέγγει ὁ κόσμος ἀπὸ ἡρωϊσμό. Τοῦ ἴδιου τοῦ Μεχμέτη ἕνας παιδί, ὁ Σουλεϊμάνης, πόφτει ἀπάνω στὴ Λῆμνο. Τὴν εἶχαν τότες τὰ Λῆμνο οἱ Βενετοί, καὶ μαζὶ μ' αὐτοὺς ἀντιστάθηκαν κ' οἱ δικοί μας. Ἕνας τους εἶταν κι ὁ πατέρας τῆς περιβάλλουσης τῆς **Μαρούλας**. Πολιορκοῦσαν οἱ Τοῦρκοι τὸ Κόκκινο, κ' ἐκεῖ πολεμῶντας ἔπεσε ὁ πατέρας. Ἔπρεπε νὰ πέσῃ ὁ γέρος, γιὸ νὰ ζήσῃ τῆς κόρης τον τὸνομα. Γιατὶ μόλις τὸν εἶδε σκοτωμένο ἡ Μαρούλα, κι ἁρπάζει τὸ σπαθί του καὶ τὴν ἀσπίδα, τρέχει κατάπανω στοὺς Τοῦρκους, βγαίνει θάρρος στοὺς ἄντρες, καὶ δρόμο οἱ Τοῦρκοι. Κ' ἔτσι σώθηκε ἡ Λῆμνο, τοὐλάχιστο αὐτὴ τὴ φορά.

Ὁ Βενετὸς ἀρχιστράτηγος, ὁ Λορεδάνος, τῆς ἔκαμε, λέει ὁ ἱστορικός, μεγάλες τιμές. Ὡς καὶ μ' ἕνα εὐγενῆ ἀξιωματικὸ πρότεινε νὰ τὴν παντρέψῃ, κι ἀπὸ τὸ ταμεῖο τῆς Δημοκρατίας νὰ τὴν προικίσῃ. Δὲ μᾶς ἀναφέρνει ἂν ἡ Μαρούλα τὶς δέχτηκε αὐτὲς τὶς τιμές. Τὶς δέχτηκε ἢ ὄχι, τὸ γλυκό της τὸνομα δὲ θὰ τὸ ξεχάσῃ ἡ Ρωμοσύνη.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΒΙΩΝΟΣ ΤΟΥ ΣΜΥΡΝΑΙΟΥ

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΤΟΥ ΑΔΩΝΙ

(Μετάφρασι ἀπὸ τὴν ἔκδοσι τοῦ C. H. WEISE)

Κλαίω τὸν Ἄδωνι· ὁ ἔμορφος ὁ Ἄδωνις ἐχάθη.
Ἐχάθη ὁ ὡραῖος Ἄδωνις, θρηνοῦν μαζὶ κ' οἱ Ἔρωτες·
Στ' ἄλικα πεύκια, Κύπριδα, πιὰ μὴν κοιμᾶσαι· σήκω
Κακότυχη στὰ λόμαυρα, καὶ χτύπησε τὰ στήθεια
Καὶ σ' ὅλους λέγε· ὁ ἔμορφος ὁ Ἄδωνις ἐχάθη.
Θρηνολογῶ τὸν Ἄδωνι θρηνοῦν μαζὶ κ' οἱ Ἔρωτες.
Κείτεται ὁ ὡραῖος Ἄδωνις στὰ ὄρη, δαγκωμένος
Στ' ἄσπρο μερί του ἀπὸ λευκὸ δόντι καὶ φέρνει λόπη
Ἀκράτητη στὴν Κύπριδα, ἐνῷ ψυχομαχάει.
Τρέχει τὸ μαῦρον αἷμά του στὴ σάρκα τὴ χιονάτη,
Κάτου ἀπ' τὰ φρύδια σιγοσβοῦν τὰ μάτια, κι' ἀπ' τ' ἀχείλι
Φεύγει τὸ ρόδο καὶ μαζὶ καὶ τὸ φιλὶ πεθαίνει,
Ὅπου ποτὲς ἡ Κύπριδο δὲ θὰ ξεχάσει. Ἀρίπει,
Ἂν καὶ δὲ ζεῖ, στὴν Κύπριδα τὸ φίλημά του, ὅμως
Πῶς τὸν ἐφίλησε νεκρὸν ὁ Ἄδωνις δὲ νοιώθει.
Θρηνολογῶ τὸν Ἄδωνι θρηνοῦν μαζὶ κ' οἱ Ἔρωτες.
Ἄγριαν, ἄγρια πληγὴ μὲς στὸ μερί του ἔχει
Ὁ Ἄδωνις· καὶ πιὸ τρανὴ πληγὴ νοιώθ' ἡ Κυθέρεια
Μὲς στὴν καρδιά. Γύρω στὸ νειὸ τ' ἀγαπητὰ σκυλιά του
Θρηνοῦν, κ' οἱ Νύμφες κλαῖν· οἱ Ὀρειάδες. Τρέχει
Κ' ἡ Ἀφροδίτη μὲ λυτὲς πλεξοῦδες μες τὴ δάση,
Μαυροφορεμένη, ξέπλεχη, γυμνόστηθη, κ' οἱ βάτες
Ξεσκίζουν τὴν ἐνῷ περνᾶει· τὸ ἅγιο τῆς, ἄντα, ἀγνάντα.
Λαγκάδια διαπερνᾶει, βαρεῖ θρηνῶντας καὶ φωνάζοντας
Τὸν ἄντρα τὸν Ἀσπάσιο, τὸ παλληκάρι κυνηγοντας.
Τὸ μαῦρον αἷμα ψάχνει του γυνάτου πρὸς τ' ἀφέντη,
Κ' ἀπ' τὰ χαμιὰ τὰ πόδια τοῦ κακὲν ζαν κ' ἔγνωσαν
Σὰν αἷμα τοῦ Ἄδωνι τὰ πολὺ χιονάτα κοντοπόδια.
Ὠμένα, ὠμὲ ἡ Κυθέρεια θρηνολογοῦν οἱ Ἔρωτες
Τὸν ἔμορφο ἄντρα ἔχασε κ' ἔχασε καὶ τὴν ἀξία
Τὴν ἄγια. Κ' εἶχε πρόσωπο παλέμορφον ἡ Κύπρις,
Ὅταν ἐξόστε ὁ Ἄδωνις, μὲ ἔσθωσε μὲ τὸν Ἄδωνι
Ἡ ὡραφιὰ τῆς Κύπρδας. ὠμένα, ὠμὲ. Τὰ ὄρη,
Λένε ὅλα κ' οἱ βαλκανιοὲς στὸν Ἄδωνι τί κάτι ἔ.
Καὶ τὰ κοπάρια τοὺς κατωφὲς τῆς Ἀφροδίτης κλαῖνε,
Μὲς στὰ βουνὰ τὸν Ἄδωνι θρηνοῦν κ' οἱ νερομάνες.
Τ' ἄνθια ἀπ' τὸν πόνο κόκκινα γίνουνται κ' ἡ Κυθήρη
Μυρολογᾶει στὶς λαγκαδιὲς καὶ σ' ὅλα τὰ φυσάγγια.
Ὠμένα, ὠμὲ Κυθέρεια, ἐχάθη, ὁ ὡραῖος Ἄδωνις
Καὶ ἀποκρίθη ὁ ἀντίλαλος ἐχάθη ὁ ὡραῖος Ἄδωνις.
Ποιὸς τὴ βαρειὰ τῆς Κύπριδας ἀγάπη δὲ θὰ κλάψει:
Ὠμένα! τὴν ἀγριάρεψη τοῦ Ἄδωνι σὰν εἶδε
Πληγὴ καὶ σὰν τὴν ἔνοιωσε, τὸ κόκκινό του αἷμα
Σὰν εἶδε γύρω στὸ μερί τὸ καταμαραμένο.
Τὰ χέρια της ἀπλώνοντας, θρηνοῦσε, Ἄδωνι μείνε,
Μείνε κακότυχε Ἄδωνι τεφνὴ φορὰ νὰ σ' εὕρω.
Τ' ἀχείλι μ' μὲ τ' ἀχείλι μου νὰ σμίξω, νὰ σὲ σφίξω.
Σήκω λιγάκι, Ἄδωνι καὶ στερνοφίλησέ με·
Ὦ φίλησέ με τόσο, ὡς ποὺ νὰ ζεῖ τὸ φίλημά του,
Ποὺ ἀπ' τὴν ψυχὴ ὡς τὸ στόμα μου καὶ ὡς σ' τὰ σωθικά μου
Ἡ ἀναπνοιά σου νὰ χυθεῖ, καὶ τὴ γλυκειὰ σου ἀγάπη
Ν' ἀρμέξω, ὅλον τὸν ἔρωτα νὰ πιῶ καὶ τὸ φιλί του
Ἐτοῦτο, σὰν τὸν Ἄδωνι τὸν ἴδιο, θὰ φυλάξω.
Γιατὶ κακότυχε Ἄδωνι, γιὰ πάντα ἐσύ μοῦ φεύγεις,
Φεύγεις καὶ εἰς στὸν Ἀχέροντα καὶ στὸ σκουντοφλιασμένο
Καὶ φοβερὸ πᾶς βασιλιά· καὶ ζῶ ἡ κακομοιρα,
Κ' εἶμαι θεά, καὶ δὲ μπορῶ νὰ σὲ ἀκολουθήσω.
Ὦ Περσεφόνη, πάρε τον τὸν ἄντρα μου γιατὶ εἶσαι
Καλύτερή μου· καὶ σ' ἐσὲ τὸ κάθε ὡραῖο σταλάζει.
Καὶ μένω ἐγὼ παντέρημη, καὶ λύπη ἀγρυπταγη ἔχω.
Καὶ κλαίω τὸν πεθαμένο μου Ἄδωνι καὶ σε τρέμω.
Πεθαίνεις, ὦ πολυαγαπητέ, κι' ὡς ὄνειρον ὁ πόθος
Μοῦ πέταξε. Ἡ Κυθέρεια χῆρα καὶ τὰ παλάτια
Οἱ Ἔρωτες εἰν' ἀρφανοί. Καὶ ὁ κεστὸς ἀαζὴ σου
Ἐχάθη. Ἀπόκοτε γιατὶ νὰ κυνηγοῦσε; Τόσον
Ὡραῖος ἀφοῦ ἤσουν μὲ θεριὰ τοελλάθης νὰ παλεύεις;
Ἡ Κύπριδα ἔτσι ἐθρήνησε θρηνοῦν μαζὶ κ' οἱ Ἔρωτες,
Ὠμένα, ὠμὲ Κυθέρεια, ἐχάθη ὁ ὡραῖος Ἄδωνις.
Χύνει ἡ Παφία δάκρυα, ὅσο αἷμα ὁ Ἄδωνις χύνει
Κ' ὅλα λουλούδια γίνουνται κάτου στὴ γῆς. Τὸ αἷμα
Ρόδο γεννᾶει, τὰ δάκρυα γεννοῦν τὴν ἀνεμώνη.
Κλαίω τὸν Ἄδωνι ὁ ἔμορφος ὁ Ἄδωνις ἐχάθη.
Μέσα στὰ δάση, Κύπριδα, μὴν κλαῖς πιὰ γιὰ τὸν ἄντρα.
Ἕτοιμο φυλλοκρέβατο καὶ στρῶμα τοῦ Ἄδωνι εἶνε
Ὡραῖον· ἔχει Κυθέρεια τὸ στρῶμα τὸ δικό σου
Καὶ πεθαμένος ὁ Ἄδωνις. Κι' ἂν καὶ νεκρὸς ὡραῖος
Φαίνεται ὁ Ἄδωνις, νεκρὸς ὡραῖος σὰν νὰ κοιμᾶται.

'Απήθωσ' τον στὰ μαλακὰ τὰ πούκια, ποῦ κοιμόταν,
Σ' αὐτά, ποῦ ἐχόρταινε μαζῆ μ' ἐσένα κάθε νύχτα
Τὸν ἅγιον ὕπνο· καὶ νεκρὸ τὸν Ἄδωνι ἀποθύμα.
Καὶ στόλισ' τον μὲ στέφανα καὶ μ' ἄνθια· ὅλα μαζῆ του,
Ἐκεῖνος ἀφοῦ πέθανε, τ' ἄνθια ὅλα μαραθῆκαν.
Μὲ μυρουδάτες ἀλοιφὲς ραΐνέ τον καὶ μὲ μόσκους.
Ὅλα τὰ μύρα νὰ χαθοῦν· τὸ μύρό σου ἐχάθη
Ὁ Ἄδωνις. Τὸν τρυφερὸ τὸν Ἄδωνι ξαπλώσαν
Σ' ἄλικα πούκια· οἱ Ἔρωτες γύρω του ἀνασταινάζουν
Κλαίγοντας· γιὰ τὸν Ἄδωνι καὶ τὰ μαλλιά τους κόψαν.
Κι' ὁ ἕνας τὰ βέλη ἔψαρνε, τὸ τόξο ἄλλος καὶ τρίτος
Τὴ θήκη μὲ τὰ φτερωτὰ τὰ βέλη· τοῦ Ἄδωνι ἄλλος
Τὸ πέδιλο ἔλυσε· νερὸ φέρνει ἄλλος μὲ λεβέτι
Χρυσό· καὶ ἄλλος τὰ μεριά τοῦ λούζει· κι' ἀπὸ πίσω
Ἄλλος μὲ τὶς φτεροῦγες του τοῦ Ἄδωνι κάνει ἀγέρα.
Τὴν ἴδια τὴν Κυθέρεια θρηνολογοῦν οἱ Ἔρωτες·
Κάθε λαμπάδα ὁ Ὑμέναιος ἔσβυσε στὰ κατώφλια,
Καὶ πέταξε τὸ νυφικὸ στεφάνι. Τὸ τραγοῦδι
«Ὑμήν, Ὑμήν» δὲν ψέλνεται ποτὲς πιὰ ἀλλοιμονό μου,
«Ὑμένα, ὑμέ· καὶ πιὸ πολὺ ἀπὸ τὸν Ὑμέναιο οἱ Χάρες
Κλαίν' τοῦ Κινύρα τὸν ὑγιό, τὸν Ἄδωνι καὶ λένε
Ἡ μιὰ στὴν ἄλλη ὁ ἔμορφος ὁ Ἄδωνις ἐχάθη·
Καὶ πιὸ πολὺ θρηνοῦν αὐτὲς παρ' ὅσο ἐσύ Διώνα.
Κ' οἱ Μοῦσες κλαῖν' τὸν Ἄδωνι, τοῦ λέν γλυκὰ τραγοῦδια·
Ὅμως αὐτὸς δὲν τὶς γοικάει· τὸ θέλει αὐτός, μὰ ἡ Κόρη
Δὲν τὸν ἀφήνει. Κύπριδα τὰ θρηνητά σου πάψε.
Πάψε νὰ στηθοκόβεσαι σήμερα· πρέπει πάλε
νὰ κλάψεις, πάλε τὴ χρονιὰ ποῦ θἄρθει νὰ δακρύσεις.

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΗΣ ΤΖΟΥΛΙΑΣ

Ἄχ, πῶς τὴ ζηλεύω τὴ Τζούλια! Πῶς μέκανε προχθές, σ' ἕνα περίπατο ἐξοχικὸ ποῦ μὲ τράβηξε, νὰ κορφώσω τὰ μάτια μου στὸ χῶμα ἀπὸ ντροπὴ καὶ νὰ σιχαθῶ τὸν ἑαυτό μου!

Τ' εἶμαι ἐγὼ μπροστὰ σ' αὐτήν; Τίποτε! κ' ἐπίστευκα πῶς εἶχα χαρακτῆρα! κ' ἐκαμάρωνα γι' αὐτόν! Κ' εἶχ' ἀκόμα τὴν ἀναίδεια νὰ φαντάζωμαι πῶς μποροῦσα νὰ δώσω καὶ μαθήματα, νὰ δημιουργήσω χ α ρ α κ τ ῆ ρ α ς, νὰ ὁδηγήσω τὰς ὁμοφύλους μου στὸν δρόμο τὸν ἴσιο, τὸν γ ν η σ ί ω ς Ἑλληνικόν!

Ἀλλοίμονό μου! Ἡ Τζούλια . . . Ἄχ, ἡ Τζούλια! Γιατί νὰ δεχθῶ νὰ πάω περίπατο μαζί της; Γιατί νὰ τῆς ἀνοίξω τὴν κουβέντα, ποῦ τῆς ἄνοιξα;

* * *

Κ' εἶνε μικρότερή μου, πέντε χρόνια ὁλόκληρα. Κι' ἀκόμα στὸν κόσμο δὲν ἔβγῆκε. Κι' ἀκόμα τίποτα δὲν ἐδιάβασε. Κοριτσάκι δεκαεφτά, δεκαοχτὼ χρόνων, καὶ θερμὴ ἡ εὐγενικὴ ψυχή της ἀκόμα, ἀπὸ τῆς μαμᾶς της τὴν ἀγκαλιά.

* * *

— Κάτι ἄκουσα, Τζούλια μου! Κάτι καλὸ γιὰ σένα!

— Γιὰ μένα;

— Ναί! Γιὰ τὸ Νίκο . . .

Ἡ Τζούλια ἐκοκκίνησε καὶ χαμήλωσε τὰ μάτια της.

— Μήπως σὲ πειράζει αὐτὴ ἡ κουβέντα;

— Ἄ, μπᾶ! Ἔκαμε μ' ἕνα κίνημα προσποιητῆς ἀδιαφορίας.

— Σ' ἐζήτησε ἀπὸ τοὺς γονεῖς σου;

— Μοῦ φαίνεται!...

— Καὶ σύ;

— Ἄ, ἐγώ . . . Νὰ σοῦ 'πῶ τὴν ἀλήθεια, ὀλίγο ἐνδιαφέρομαι. Ἢ καλλίτερα, δὲν ἐνδιαφέρομαι καθόλου!

— Καὶ ὅμως εἶνε καλὸ παιδί.

— Τὸ ξέρω!

— Μορφωμένο, ἀπὸ οἰκογένεια, μὲ θέσι, μὲ μέλλον, ὁλικῶς ἀνεξάρτητο...

— Τὰ ξέρω ὅλ' αὐτά. Ἀλλά...

— Μήπως ἔχεις κανένα ἄλλο.

— Καὶ θὰ τὄκρυβα ἀπὸ σένα, τὴν ἀγαπημένη μου φιλενάδα Δὲν μᾶρέσει ὁ Νίκος, ἁπλούστατα, διότι γιὰ μένα δὲν εἶνε ὁ σύζυγος ποῦ ὀνειροπόλησα!

Τὴν ἐκοίταξα στὰ μάτια μὲ ἀληθινὴ κατάπληξι. Τὰ τελευταῖα λόγια τὰ εἶπε μ' ἕνα τέτοιο σοβαρὸ τόνο, καθ' ὁλοκληρίαν ἀσυνείδιστον γι' αὐτήν, ποῦ μὰ τὴν ἀλήθεια ἐπίστεψα πῶς τὰ λόγια δὲν ἐβγῆκαν ἀπὸ τὸ στόμα της, ἀλλ' ἀπὸ κάποιο ἄλλο στόμα.

— Ὁ ἰδεώδης σύζυγος; Κι' ἂν δὲν εἶνε ὁ Νίκος, ὁ τόσον καλός, ὁ ἰδεώδης σου σύζυγος, ποιὸς τότε εἶνε;

— Ἐκεῖνος ποῦ θὰ μὲ κάνῃ νὰ νοιώσω ὄχι μόνον ἀγάπην σ' αὐτόν, ἀλλὰ κ' ἕνα εἶδος σεβασμοῦ. Πῶς νὰ στὸ 'πῶ; Νά! Ἐκεῖνος ποῦ θὰ εἶνε πραγματικὸς ἄνδρας μου, δηλ. κάτι παραπάνω ἀπὸ μένα, ἀνώτερός μου στὴν μόρφωσι, στὸν χαρακτῆρα, σὲ ὅλα τέλος πάντων. Δὲν ξέρω πῶς πρέπει νὰ σοῦ ἐκφρασθῶ, ἀλλὰ ἔτσι τὸν ὀνειροπολῶ ἐγὼ τὸν σύζυγον μου!

— Ὁ Νίκος...

— Στάσου! Ὁ Νίκος καλὸς εἶνε, τὸν ξέρω παραπολύ, ἀπὸ χρόνια ἔρχεται στὸ σπίτι μας, ἀλλὰ δὲν μοῦ κάνει! Δὲν εἶν' ἐκεῖνος ποῦ θὰ ἠμπορέσῃ νὰ μοῦ ἐπιβληθῇ. Κ' ἐγὼ δὲν ἔχω ἀνάγκην ἀπὸ φίλον, οὔτε ἀπὸ ἐραστήν. Ἔχω ἀνάγκην ἀπὸ σύζυγον! Μ' ἐννοιώσες;

Ἐρημιὰ ἦταν κ' ἔσκυψα καὶ τὴν ἐρίλησα.

— Νά 'ξερες πόσο μεγάλα πράγματα λές, Τζούλια μου!

— Μεγάλα! μ' ἐρώτησε μὲ ἀπορία. Μὰ 'γὼ λέω πράγματα κοινότατα καὶ ἁπλούστατα! Λέω ἐκεῖνα ποῦ αἰσθάνομαι, ἐκεῖνα ποῦ μοῦ ὑπαγορεύει ἡ ψυχή μου!

* * *

Κοινότατα καὶ ἁπλούττατα; Θεέ μου! Στὴν ἐποχή μας λοῦ ἐννοοῦμεν τὸν σύζυγον ὡς σύντροφον, καὶ ὡς δοῦλον κάποτε τῶν νεύρων μας καὶ τῶν ἰδιοτροπιῶν μας;

Ἀπὸ ποιὸ τάχα ἀστέρι νὰ ἔπεσε ὁ ἄγγελος αὐτός, ποῦ εὑρίσκει κοινότατα κι' ἁπλούστατα, τόσο μεγάλα πράγματα;

Τζούλια μου, ἀγάπη μου! Κι' ἂν σοῦ μοιάζαμε ὅλες μας, πόσο ἀλλοιώτικη θὰ ἤτανε ἡ κοινωνία μας καὶ πόσο ἡμερώτερη ἡ ζωή;

Εἶχα βυθισθῆ σὲ σκέψεις. Καὶ ἡ Τζούλια τὸ ἴδιο. Ἐπέρασε πολλὴ ὥρα γιὰ νὰνοιξέωμε κ' αἱ δυὸ τὸ στόμα μας. Ἔπειτα ξάφνω ἡ Τζούλια μοῦ εἶπε σὰν νὰπαντοῦσε σὲ κάποια ἐρώτησί μου:

— Ἔχεις δίκαιο νὰπορῆς. Ἐγὼ ὅμως δὲν ἀπορῶ καθόλου Ξέρεις τί βλέπω μέσα στὸ σπίτι μας ἀπὸ τότε ποῦ ἄρχισα νὰ νοιώθω τὸν ἑαυτό μου; Βλέπω τὸν μπαμπᾶ μου νἆνε ἄ ν δ ρ α ς καὶ τὴν μαμᾶ μου νὰ θυμώνῃ γι' αὐτὸ καὶ νὰ κάνῃ κάθε λίγο καὶ λιγάκι σκηνές. Αὐτὸ ποῦ βλέπω μ' ἔκανε νὰ ζητάω κ' ἐγὼ ἕνα σύζυγο ποῦ νὰ μοιάζῃ τοῦ μπαμπᾶ μου, νἆνε ἄ ν δ ρ α ς . . . Πρὸ παντὸς ἄ ν δ ρ α ς! Κ' εἶνε τόσο καλὸς ὁ μπαμπᾶς κ' ἔχει τόσο ἄδικο ἡ καϋμένη ἡ μαμᾶ νὰ τὸν συγχίζῃ! . . .

Η ΑΡΟΔΑΦΝΟΥΣΑ

ΚΑΣΣΙΔΑΚΙΑΣ

Τραγοῦδι δέφτερο

Χαχατζιδάκης χούγιαξε ἀπ' τ' ἀψηλὸ ταμπούρι:
«Μόχτα ὀρὲ Κόντο ἀστεῖε μου, χωρατατζῆ μου βλάμη·
Μ' ἕνα του πράσο ὁ Κρούμπαχος μοῦ τ' ἀβιάει ἐδῶ τὴ [μούρη»

Κι' ὁ Κόντος εἶπε, κ' ἔτρεχαν τὰ μάτια του ποτάμι
«Μὲ ρήμαξες π' ἀπ' τὸ θεὸ νὰν τὄβρεις Βερναρδάκη,
καὶ νὰ βοηθήσω δὲ μπορῶ τὸ Χαχαχατζιδάκη».

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΕΡΔΗ ΠΟΥ ΘΑΧΟΥΜΕ

(Ἀπὸ τὴ μελέτη τοῦ κ. Χαρ. Ἀνδρεάδη: «Ἡ γλῶσσά μας κτλ.»

—Γιὰ τὶ σκοπὸ μαθαίνουνε τὰ γράμματα τ' ἄλλα τὰ ἔθνη καὶ διατὶ τὰ μαθαίνουμε' μεῖς.

Καλὰ 'νε καὶ τὰ γράμματα, καλή 'νε κι' ἡ προκοπή, πιὸ καλὴ 'νε καὶ ἡ θρησκεία, μὰ καλὸ εἶνε καὶ νὰ μπορέσῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ βγάλῃ καὶ τὸ ψωμί του καὶ νὰ μὴν πεθαίνῃ ἀπ' τὴν πεῖνα. Σ' ὅλα τὰ ἔθνη μαθαίνουνε γράμματα οἱ ἀνθρῶποι γιὰ νὰ ξέρουνε καὶ τὰ χρέη τους ποῦ ἔχουνε 'στὴν Πατρίδα, 'στὴ θρησκεία καὶ στοὺς συμπατριῶτές τους. καὶ νὰ μπορέσουνε νὰ βγάλουν καὶ τὸ ψωμί τους. Μὰ σ' ἐμᾶς ἀλλοιώτικα γίνεται. Τὰ γράμματα τὰ μαθαίνουμε γιὰ νὰ μὴ ξέρουμε μήτε τί εἶνε ἡ θρησκεία, μήτε τί εἶνε Πατρίδα, μήτε τί εἶνε προκοπή, καὶ τελευταῖα νὰ μένουμε καὶ πεινασμένοι.

Τ' ἄλλα τὰ ζητήματα τὰ ξετάσαμε προτήτερα. Τώρα νὰ ἰδοῦμε καὶ τὴ μεγάλη ζημία ποῦ μᾶς κάνει ἡ καθαρεύουσα.

Ἡ καθαρεύουσα ὅλους μας μᾶς ζημιώνει, ἄλλονε λίγο κ' ἄλλον πολύ. Ἐμεῖς ἂς λογαριάσουμε μόνο τὰ πέντε χρόνια ποῦ κάθε δικής μας χάνει ἄδικα 'στὸ σκολειό γιὰ νὰ τὴ μάθῃ, καὶ βγαίνει 'στὰ ὕστερα δίχως νὰ τὴ μάθῃ. Τ' ἀποδείξαμε πῶς ἐκεῖνος ποῦ τελειώνει δημοτικὸ σκολειὸ δὲ μπορεῖ νὰ τὴ μάθῃ τὴν ἀρχαία Ἑλληνική, καὶ γιὰ νὰ τὴ μάθῃ κ' αὐτὴ ὅπως κι ὅπως πρέπει πρῶτα νὰ τελειώσῃ γυμνάσιο. Ὥστε ἄμα λογαριάσουμε πέντε χρόνια ἄδικα χαμένα γιὰ κάθε Ἕλληνα δὲ βάζουμε πολύ. Τώρα νὰ ἰδοῦμε πιὰ τί μᾶς κοστίζουν αὐτὰ τὰ πέντε χρόνια.

—Τὶ κερδίζουνε τ' ἄλλα τὰ ἔθνη καὶ τὶ χάνει τὸ δικό μας. Τὰ χρήματα ποῦ χάνουμε τὸν κάθε χρόνο ὅλοι μαζῆ οἱ Ἕλληνες 'μποροῦν νὰ ἀγγίσουν ἀπὸ 1,360,0000,000 ἕως γὲ 15,000,000,000, φράγκα.

Τὰ ἔξοδα θἀ γίνουνταν κι' ἀ σπουδάζαμε τὴ γλῶσσα ποῦ μιλᾶμε. Γι' αὐτὸ τὰ ἔξοδα δὲν τὰ λογαριάζουμε. Λογαριάζουμε μονάχα τὴ ζημία ποῦ παθαίνουμε ὕστερις 'στὴ ζωή μας γιατὶ δὲν ξέρουμε καμμία γλῶσσα. Ἂν ξέραμε τὴ γλῶσσά μας ὅπως πρέπει κι' ὅπως ξέρουνε τὴ γλῶσσά τους ὅλα τὰ ἔθνη, τὰ κέρδη μας θὰ ἤτανε καὶ διπλᾶ καὶ τριπλᾶ. Γιατὶ ἕνας ζευγᾶς, ἕνας φούφαρης, ἕνας ράφτης, ἕνας παπουτσῆς, ἕνας σιδερᾶς ἕνας τεχνίτης γιὰ νὰ μὴ πολυλογᾶμε, ποῦ ξέρει γράμματα κάνει τὴ δουλειά του, κι ἔχει εἴκοσι. τριάντα βιβλία γιὰ τὴν τέχνη του, ὅπως γίνεται 'στὴν Εὐρώπη, κερδίζει βέβαια πολὺ περισσότερα ἀπ' τὸ δικό μας τὸν τεχνίτη. Σ' ἐμᾶς ὁ τεχνίτης μένει μ' ἐκεῖνα ποῦ πρόφταξε κι' ἔμαθα ἀτ' τὸ δασκαλό του· Ἐκεῖνα ποῦ μαθαίνει σὲ πέντε χρόνια 'στὴν Εὐρώπη ὁ τεχνίτης, σ' ἐμᾶς δὲ μπορεῖ νὰ τὰ μάθῃ σ' ὅλη του τὴ ζωή.

Ἡ δική μας ἡ γῆ εἶνε εὐτυχισμένη. ἡ θέσι ποῦ ἔχει ἡ Ἑλλάδα πάει πολὺ καλὰ γιὰ τοὺς θαλασσινοὺς καὶ τὸ ἐμπόριο, μὰ ὁ λαὸς πεθαίνει ἀπ' τὴν πεῖνα. Σ' ἄλλα μέρη ὁ λαὸς ζῇ καὶ καλοπερνάει. Στὸ Βέλγιο, 'στὴν Ὀλλανδία, 'στὴν Ἐλβετία ὁ τόπος δὲ μπορεῖ νὰ εἶναι πιὸ εὐτυχισμένος ἀπ τὸ δικό μας, μὰ τὰ εἰσοδήματα καὶ τὰ κέρδη εἶνε εἴκοσι καὶ σαράντα φορὲς πειώτερ' ἀπ τὰ δικά μας. Δὲν πρέπει νὰ μᾶς φανῇ καθόλου παράξενο γιατὶ ἕνας ζευγᾶς κι' ἕνας σιδερᾶς ποῦ ξέρουνε τὴ